

INGEZONDEN.

Met veel belangstelling heb ik het artikel over de verdere ontwikkeling na het arts-examen in n°. 21 van het *Weekblad van het Ned. Tijdschrift voor Geneeskunde* van den 19den November gelezen.

Immers ik zie daarin een wensch uitgesproken die mijn volle sympathie wegdraagt, nl. om de ook U zoo noodig gebleken verbeteringen in het geneeskundig onderwijs aan de Nederlandsche Universiteiten volgens de eischen des tijds aan te brengen. Hetzelfde streven gaf mij eenigen tijd geleden aanleiding de noodzakelijkheid van het inrichten van vacantie-cursussen te bepleiten, hetzij voor artsen, hetzij voor studenten, en het spreekwoord „docendo discimus” aan te halen in de hoop niet alleen den *leerling*, maar ook den *leeraar* te helpen.

In uw artikel verlangt gij: *a.* een langeren diensttijd voor enkele assistenten en traktementsverhooving tot *f* 2000.— na 3-jarigen dienst, benevens een beperking van dienst tot een maximum van 6 jaren; *b.* cursussen door deze assistenten onder leiding der hoogleeraren te geven tegen een zeker honorarium; *c.* inrichting van klinische laboratoria; daarentegen acht gij het aantal assistenten ongeveer voldoende. Wanneer ik als vreemdeling mijn meening uitspreek, is dit te verklaren uit den wensch hier aan het onderwijs zooveel mogelijk bevorderlijk te zijn en waarom zou Nederland geen nut trekken uit buitenlandsche ervaringen, vooral wanneer men weet hoe bijv. Pruisen met de meeste belangstelling de Nederlandsche inrichtingen voor onderwijs bestudeert; het is daar toch wel bekend hoe goed in het algemeen de ontwikkeling der Nederlandsche artsen is.

Dat de voorstellen ter verbetering voorloopig beperkt blijven vind ik praktisch; dat gij niet meer *privaat-docenten* verlangt acht ik eveneens juist. De instelling van deze laatsten brengt bezwaren mede, die zich zoowel aan groote als aan kleine universiteiten zouden kunnen doen gevoelen. Staan zij met het officieele onderwijs in nauwere verbinding, dan zijn zij zeer nuttig; verliezen zij na een verwisseling van hoogleeraren dezen band dan zijn zij overbodig, voor de hoogeschool een last, en zij zelve blijven onvoldaan, vandaar ontevreden elementen. Hun onderwijs kan dus dikwijls ook door oudere assistenten even nuttig gegeven worden.

Uw eerste voorstel, dat assistenten langeren tijd kunnen blijven is overal zonder meer uitvoerbaar; de beperking van het aantal dienstjaren tot een bepaalden tijd — zooals dit ook in Frankrijk gebruikelijk is — begroet ik met vreugde.

Het lange assistent-zijn brengt in Duitschland ten deele het bezwaar mede, dat men zulke assistenten niet meer kan kwijt raken; men spreekt met meer of minder recht van „wegloben” wanneer een hoogleeraar zich alle moeite getroost zoo iemand nog een goede plaats te bezorgen. De beperking tot een zeker aantal dienstjaren komt hem hierbij in zeker opzicht ter hulp. Ook dit kan zonder Wetswijziging geschieden. De traktements-verhooving na 3 jaren houd ik niet voor hoofdzaak. Deze assistenten kunnen alleen dan in het huwelijk treden wanneer zij door financieele omstandigheden zoo onaf-

hankelijk zijn, dat zij niet tot praktizeeren dadelijk gedwongen zijn. Inkomsten uit cursussen daarentegen houd ik voor wenschelijk en ik stel mij daarvan veel nut voor. Het blijft mijn overtuiging, dat zoodra zulke cursussen worden toegestaan, dit in Leiden bijv. alleen in de vacanties mogelijk is, dat daarom een zeker aantal patiënten ook in de vacanties moeten worden opgenomen. Gedurende den college-cursus zijn de studenten volop bezet, daar zij behalve klinieken en colleges ook oogspiegel oefeningen, chirurgische en verloskundige operatieleer moeten volgen.

In Leiden hebben wij klinische laboratoria tot onze beschikking; ontbreken zij elders dan moeten zij daar worden ingericht.

Alleen ten opzichte van het *getal der assistenten* wijk ik van uw voorstel af; immers *het getal is veel te klein*. Wat hier wordt gespaard komt ons bij eventueele vacatures ten kwade. Niet alleen voor het noodzakelijke werk, maar ook voor wetenschappelijken arbeid moeten de assistenten worden aangewezen, en het laatste vervalt wanneer zij zoodanig overladen zijn, dat zij geen vrijen tijd hebben. Hier wordt in Nederland verkeerdelijk gespaard; zoo moest ik aan mijn kliniek minstens 3 assistenten hebben, in Pruisen zou ik er vier hebben, doch mijn pogingen om er ten minste 3 te krijgen bleven tot nog toe zonder gevolg. Misschien beleef ik het nog dat deze wensch vervuld wordt.

Ofschoon ik wel bewust ben, dat deze regelen voorloopig geen praktisch resultaat kunnen geven, toch hoop ik op betere tijden waarin de rijke hulpbronnen des lands weder ruimer zullen vloeien en waarin het ook den universiteiten mogelijk zal zijn nog betere zorg dan tot nog toe te wijden aan de voorbereiding voor het hoogleeraarsambt en het praktisch onderwijs zoo in te richten, dat de studenten niet gedwongen zijn reeds vóór het arts-examen voor een bepaald doel naar het buitenland te trekken. J. VEIT.

Geachte Redactie!

Ik geloof, dat het op mijn weg ligt het een en ander in het midden te brengen naar aanleiding van de bijdrage van Prof. KORTEWEG „Genees- of „Heelkundige Afdeeling” in het nummer van 26 November van uw *Tijdschrift*. Hij bespreekt daarin de vraag welke zieken behooren op de geneeskundige afdeeling van een ziekenhuis en welke op de heelkundige. Hij doet dit naar aanleiding van het proefschrift van Dr. G. M. BROUWER „Klinische en „Statistische mededeelingen uit het Rotterdamsche stedelijk ziekenhuis”.

Ik ben het geheel met Prof. KORTEWEG eens, dat het belang der patiënten ons eenige richtsnoer moet zijn bij de indeeling op de genees- of heelkundige afdeeling van de zieken, die zich in het ziekenhuis aanmelden. Er komt menig geval voor, waarin men door gebrek aan gegevens in de wachtkamer weifelt en waarin het later blijkt, dat men zich vergist heeft. Dan moet de patiënt overgelegd worden op de afdeeling waar hij te huis behoort. Door deze tijdelijke behandeling op een afdeeling, waar de zieke later blijkt niet op de rechte plaats te zijn wordt reeds eenige inbreuk gemaakt op den eisch van Prof. KORTEWEG, dat de behandeling onder de verantwoordelijkheid